

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

Internal Supervision Models Affecting Learning Management Skills in the 21st Century under the Office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area 2

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

Keattiyos Chamchoy^{1*}, & Pornthep Ruphan²

เกียรติยศ แชมช้อย^{1*}, & พรเทพ รุ่งแผน²

ARTICLE INFO

Name of Author &
Corresponding Author: *

1. Keattiyos Chamchoy*

เกียรติยศ แชมช้อย

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat
University, Thailand.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Email: keattiyos.cc@gmail.com

2. Pornthep Ruphan

พรเทพ รุ่งแผน

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat
University, Thailand.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Email: drpornthep@aru.ac.th

คำสำคัญ:

ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, การนิเทศ
การศึกษา, การพัฒนาวิชาชีพครู, สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 2

Keywords:

21st Century Learning Management
Skills, Educational Supervision, Teacher
Professional Development, Phra Nakhon
Si Ayutthaya Primary Educational Service
Area

Article history:

Received: 13/05/2025

Revised: 13/08/2025

Accepted: 12/09/2025

Available online: 15/11/2025

How to Cite:

Chamchoy, K. & Ruphan, P. (2025).
Internal Supervision Models Affecting
Learning Management Skills in the 21st
Century under the Office of Phra Nakhon
Si Ayutthaya Primary
Educational Service Area 2. *Journal of
Dhamma for Life*, 31(4), 693-710.

ABSTRACT

The purposes of the research were to: 1) investigate the learning management skills in the 21st century; 2) study the internal supervision models; 3) examine the relationship between internal supervision models and the learning management skills in the 21st century and 4) explore internal supervision models that affected learning management skills in the 21st century. The sample group, obtained by stratified sampling, consisted of 306 teachers under the Office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area 2. The research instrument was a questionnaire with a reliability level of 0.96 in terms of internal supervision models, and of 0.96 in terms of learning management skills in the 21st century. Statistical analysis was performed by mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The results were as follows: 1) Teachers' learning management skills in the 21st century were at a high level when considered as a whole. Student centered learning management skills was found the highest, while classroom research skills was found the lowest; 2) internal supervision models at the schools under the Office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area 2 were at a high level when considered as a whole. Supervision by School Administrators was found the highest, while online supervision was found the lowest; 3) internal supervision models related positively to learning management skills in the 21st century at

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai-Journal Citation Index Centre

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

a high level with statistical significance at .01; and 4) internal supervision models that affected learning management skills in the 21st century with statistical significant level at .05, comprised of three aspects: Supervision by School Administrators, peer Supervision and clinical supervision. They jointly predicted learning management skills in the 21st century accounting for 51.4%.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 4) เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 306 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นด้านรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เท่ากับ 0.96 และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการวิจัยในชั้นเรียน 2) สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศโดยผู้บริหาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศแบบออนไลน์ 3) รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย ด้านการนิเทศโดยผู้บริหาร ด้านการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และด้านการนิเทศแบบคลินิก โดยร่วมกันพยากรณ์ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 51.4

บทนำ

ปัจจัยตั้งต้นที่สำคัญที่สุดของคุณภาพการศึกษา คือ ครู เนื่องจากครูเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ หากประเทศใดมีครูที่มีคุณภาพ ย่อมถือว่ามีต้นทุนทางการศึกษาที่ดี ซึ่งส่งผลต่อ

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Centre

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ที่ระบุว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องเตรียมนักเรียนให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของโลกยุคใหม่ ได้แก่ การมีความรู้ในวิชาแกน ความสามารถด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ การคิด วิเคราะห์ และทักษะชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นสำคัญ (อดุลย์ วังศรีคุณ, 2557, 6-7) ดังนั้น การพัฒนาครูให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ครูในยุคปัจจุบันต้องมีความพร้อมที่จะปรับตัว พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสามารถนำแนวคิดการสอนแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ได้อย่างเหมาะสม (พนมนคร มีราคา, 2560, 25) นอกจากนี้ ครูยังต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำทางด้านการเรียนรู้ แนะนำการใช้เทคโนโลยีอย่างเข้าใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สุริยา ช้องเสนาะ, 2559, 5) กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร การสอน และการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, 17) การนิเทศภายในที่มีคุณภาพจะช่วยให้ครูเห็นจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง และสามารถปรับปรุงวิธีการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายการศึกษา การนิเทศสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ทั้งในลักษณะรายบุคคล เช่น การสังเกตการสอน การให้คำปรึกษาหรือแบบกลุ่มเช่น การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการสอน โดยต้องเลือกให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของบุคลากร (ปจรรย์ หงษ์แก้ว, 2563, สุจิตรา แซ่จิว, 2557, 23) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, 179) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูอาจารย์ ที่ผู้บริหารมอบหมาย ดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้น ๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร วารุณีย์ วงศ์สีชา (2557, 18) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การนิเทศการศึกษา โดยผู้บริหาร สมรรถภาพการสอนของครูมีคุณภาพ และประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ประภารัตน์ พนานุสรณ์ (2557, 26) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินการมีการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของบุคลากรในสถานศึกษาทุกฝ่ายโดยใช้เทคนิค ชี้แนะ กระตุ้น ยั่วยุ ส่งเสริม ช่วยเหลือให้ครูผู้สอนเกิดความกระตือรือร้นและใช้เทคนิคการสอนที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใช้อารมณ์ และสังคม ให้เต็มวัยและศักยภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมทำให้ผลการศึกษาดีขึ้น ราตรี สายเขียว (2557, 15) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึงการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยใช้ขั้นตอนกระบวนการในการนิเทศภายใน ให้เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนา

คุณภาพการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนการสอนของนักเรียนเพื่อเกิดการพัฒนาขึ้นในตัวผู้เรียนในทุกด้าน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนด

จากความสำคัญข้างต้น พบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ยังคงต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หนึ่งในปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการนิเทศภายใน ศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสองปัจจัยดังกล่าว เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการออกแบบรูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสม พัฒนาครู และยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และยกระดับคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมของสถานศึกษา กระบวนการดังกล่าวมิได้มุ่งเน้นเพียงการตรวจสอบหรือประเมินผลเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา ตามแนวคิดของ Oliva และ Pawlas (2004) การนิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การสังเกตการจัดการเรียนการสอน การสะท้อนผลและให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด ในเชิงแนวคิด การนิเทศภายในเป็นการดำเนินการที่มีลักษณะเป็นระบบและมีแบบแผน (Systematic Process) ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันภายในโรงเรียน การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจึงควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความเคารพซึ่งกันและกัน และการมุ่งเน้นผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบหลัก ได้แก่ การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative Supervision) เป็นรูปแบบที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำกับ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปตามมาตรฐานและเป้าหมายของโรงเรียน การนิเทศลักษณะนี้มักเน้นการประเมินภาพรวม การบริหารจัดการ และการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ทางการศึกษา การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Supervision) มุ่งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูในลักษณะของการร่วมมือกันพัฒนา (Collaborative Development) โดยครูจะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) เป็นรูปแบบการนิเทศที่เน้นการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครูรายบุคคลอย่างเป็นระบบ โดยมีกระบวนการ

ที่ชัดเจน ได้แก่ การวางแผนร่วมกัน การสังเกตการสอน การสะท้อนผล และการปรับปรุงพัฒนาการสอน ซึ่งช่วยให้ครูได้รับข้อเสนอแนะเชิงลึกและสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสมและ การนิเทศแบบออนไลน์ (Online Supervision) เป็นแนวทางใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในยุคดิจิทัล การนิเทศรูปแบบนี้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการติดตาม ประเมิน และให้คำปรึกษาครูอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความสะดวก คล่องตัว และสามารถขยายโอกาสในการพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น

โดยสรุป การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในด้านประสิทธิภาพของครูและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การดำเนินการนิเทศที่มีระบบและมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษาและยกระดับมาตรฐานการศึกษาของประเทศในระยะยาว

ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวคิดที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับบริบทของโลกยุคใหม่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แนวคิดนี้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการปรับตัว และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Trilling & Fadel, 2009) โดยหนึ่งในกรอบแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลคือ Partnership for 21st Century Learning (P21) ซึ่งได้กำหนดกลุ่มทักษะหลักที่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรได้รับการพัฒนาออกเป็น 3 ด้านสำคัญ ได้แก่

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะกลุ่มนี้เป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสังคมแห่งนวัตกรรม ประกอบด้วยความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การสื่อสาร (Communication) และการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีระบบ คิดอย่างยืดหยุ่น และสร้างสรรค์แนวทางใหม่ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Partnership for 21st Century Learning, 2019)

2. ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะด้านนี้เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนต้องสามารถสืบค้น ประเมิน และใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีความเข้าใจต่อผลกระทบของสื่อในสังคม (Jenkins et al., 2016) การพัฒนาทักษะนี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) และการทำงานในโลกดิจิทัล

3. ทักษะชีวิตและการทำงาน เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมโลกาภิวัตน์ เช่น ความรับผิดชอบ การยืดหยุ่น การปรับตัว การทำงานอย่างมีจริยธรรม และการบริหารจัดการตนเอง (Binkley et al., 2012) ทักษะเหล่านี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความยั่งยืนทางอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สำหรับ บทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิด P21 ไม่เพียงเน้นที่ผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความสามารถของครูในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approach) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมการเรียนรู้ และการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง ครูจึงต้องเป็น ผู้อำนวยการความสะดวกการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ที่ช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ (OECD, 2018)

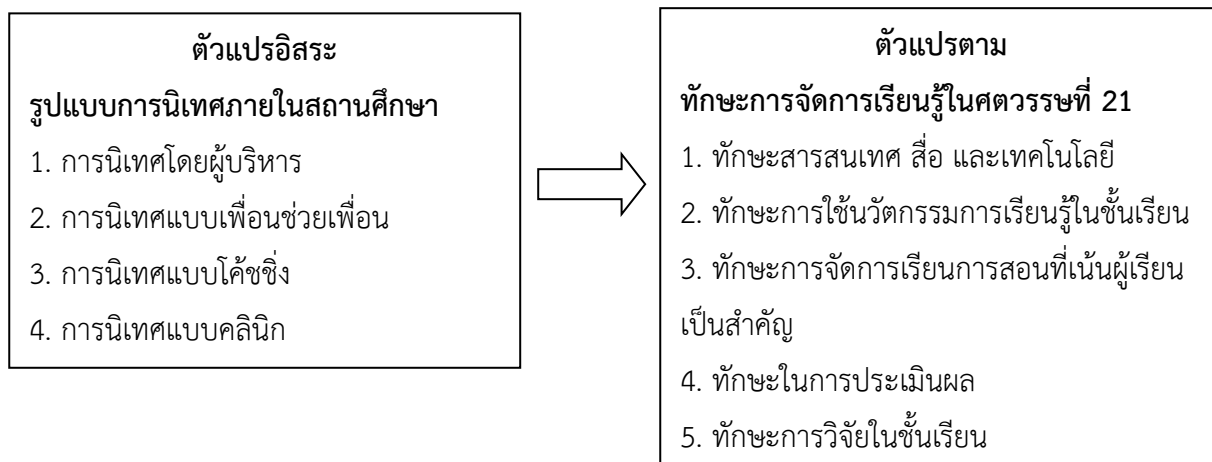
กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการที่บูรณาการทักษะความรู้และคุณลักษณะของผู้เรียนเข้ากับเทคโนโลยีและการคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลกยุคดิจิทัล

แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศกับการพัฒนาครู

การนิเทศการสอนถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้ครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านการสะท้อนคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตามแนวคิดของ Glickman, Gordon และ Ross-Gordon (2018) การนิเทศที่มีคุณภาพมิได้เป็นเพียงการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงานของครูเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง โดยเน้นการมีส่วนร่วม การสื่อสารสองทาง และการเรียนรู้ร่วมกันในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตทางวิชาชีพ ในมิติของการพัฒนาครู การนิเทศมีบทบาทในการช่วยให้ครูได้สะท้อนผลการสอนของตนเอง วิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา ตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น การนิเทศที่เน้นการสนับสนุนและการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับสมรรถนะของครู ทั้งด้านความรู้ ทักษะการสอน และทัศนคติในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ การสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศกับการพัฒนาครูจึงเป็นความสัมพันธ์เชิงเสริมพลัง (Synergistic Relationship) กล่าวคือ การนิเทศที่มีคุณภาพจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกันการที่ครูมีความพร้อมและเปิดใจรับการนิเทศ ก็จะทำให้กระบวนการนิเทศเกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้ การนิเทศที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในวิชาชีพครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2
4. เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู
2. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยมีรายละเอียดของระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 1,416 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 จำนวน 306 คน โดยได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละอำเภอ ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของ Krejcie และ Morgan (1970, 607–610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 306 คน

2) แบ่งชั้นภูมิของกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละอำเภอ

3) สุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ โดยใช้วิธีการจับสลากแบบใส่คืน (Simple Random Sampling with Replacement) เพื่อให้ครูแต่ละคนมีโอกาสเท่ากันในการถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ก่อนนำไปใช้จริง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1) การนิเทศโดยผู้บริหาร จำนวน 5 ข้อ

2) การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 5 ข้อ

3) การนิเทศแบบโค้ชชิ่ง จำนวน 6 ข้อ

4) การนิเทศแบบคลินิก จำนวน 5 ข้อ

5) การนิเทศแบบออนไลน์ จำนวน 5 ข้อ

โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแนวทางของบุญชม ศรีสะอาด (2560, 121)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี จำนวน 5 ข้อ

2) ทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ข้อ

3) ทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 6 ข้อ

4) ทักษะในการประเมินผล จำนวน 6 ข้อ

5) ทักษะการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 6 ข้อ

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามบุญชม ศรีสะอาด (2560, 121)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลผ่านบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. ส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) ผ่านระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (E-Office) ถึงครูในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 20 เมษายน – 5 พฤษภาคม 2568

3. ติดตาม ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของการตอบแบบสอบถามภายใน 15 วัน หลังจากหมดกำหนดส่ง

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจำนวน 306 ชุด (คิดเป็นร้อยละ 100) มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (เช่น SPSS) ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา และ ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พร้อมทั้งแปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, 121)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

4. การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	76	24.80
หญิง	230	75.20
รวม	306	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	88	28.80
30 – 40 ปี	121	39.50
41 – 50 ปี	69	22.50
51 ปีขึ้นไป	28	9.20
รวม	306	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	213	69.60
ปริญญาโท	93	30.40
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	306	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	166	54.20
10 – 15 ปี	71	23.20
16 – 20 ปี	39	12.70
มากกว่า 20 ปี	30	9.80
รวม	306	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 75.20 มีอายุ 30 – 40 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 69.60 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S. D.	แปลผล	อันดับ
1. ทักษะการใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี	4.21	0.69	มาก	3
2. ทักษะการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน	4.15	0.66	มาก	4
3. ทักษะการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.26	0.60	มาก	1
4. ทักษะในการประเมินผล	4.25	0.59	มาก	2
5. ทักษะการวิจัยในชั้นเรียน	4.12	0.60	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.20	0.57	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S. D. = 0.57) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.26$, S. D. = 0.60) รองลงมา คือ ด้านทักษะในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.25$, S. D. = 0.59) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.12$, S. D. = 0.60)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านทักษะการใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

รายการ	$\bar{X}$	S. D.	แปลผล	อันดับ
1. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็น ฐานข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียน	4.25	0.74	มาก	1
2. ครูสามารถสร้างและปรับใช้เทคโนโลยีสื่อการสอนดิจิทัลเพื่อ การจัดการเรียนรู้ เช่น วิดีโอ สไลด์ หรือแอปพลิเคชัน	4.19	0.71	มาก	4

รายการ	$\bar{X}$	S. D.	แปลผล	อันดับ
3. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับผู้เรียนและผู้ปกครองผ่านสื่อสังคม ออนไลน์ เช่น Line , Facebook, Instagram, E-mail	4.22	0.82	มาก	3
4. ครูสามารถใช้สารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยีเครื่องมือดิจิทัลในการประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์ เช่น Google Forms, Quizizz, Kahoot	4.13	0.77	มาก	5
5. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มพูนทักษะความรู้หรือปรับปรุงทักษะความรู้ของตัวเองอยู่เสมอ เช่น Youtube, Facebook, Tiktok	4.23	0.83	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.21	0.69	มาก	-

จากตาราง 3 พบว่า ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S. D. = 0.69) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.25$, S. D. = 0.74) รองลงมา คือ ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มพูนทักษะความรู้หรือปรับปรุงทักษะความรู้ของตัวเองอยู่เสมอ เช่น Youtube, Facebook, Tiktok ($\bar{X} = 4.23$, S. D. = 0.83) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ครูสามารถใช้สารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี เครื่องมือดิจิทัลในการประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์ เช่น Google Forms, Quizizz, Kahoot ($\bar{X} = 4.13$, S. D. = 0.77)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตัวแปรรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการวิจัยในชั้นเรียน

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	.193	.188		1.030	.304
1. การนิเทศแบบคลินิก (X_1)	.780	.053	.668	14.604	.000
2. การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (X_2)	.150	.044	.156	3.421	.001
R = .773 R ² = .597 F = 224.301 Sig = .000*					

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Centre

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

จากตาราง 4 พบว่า ตัวแปรรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีอำนาจพยากรณ์ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการวิจัยในชั้นเรียน (Y_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คือ ด้านการนิเทศแบบคลินิก (X_4) ($B = .780$ และ $Beta = .668$) รองลงมา คือ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (X_2) ($B = .150$ และ $Beta = .156$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการกำหนด $R^2 = .597$ ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์รูปแบบการนิเทศ ภายในสถานศึกษาที่สามารถทำนายทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการวิจัย ในชั้นเรียน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y' = 0.193 + 0.780X_4 + 0.150X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z = 0.668X_4 + 0.156X_2$$

สรุปได้ว่ารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านทักษะการวิจัยในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย ด้านการนิเทศ แบบคลินิก และด้านการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยร่วมกันพยากรณ์ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการวิจัยในชั้นเรียนได้ร้อยละ 59.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ อิเล็กทรอนิกส์แห่งกรมที่มีอิทธิพลต่อการไม่กลั่นแกล้งผู้อื่นของเยาวชนไทย

อภิปรายผล

ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มี ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของครูในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผ่านการเข้าร่วมอบรม สัมมนา และการศึกษาต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูมีความรู้และทักษะที่ทันสมัย สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมทักษะสำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ปรีชา นาราศรี, 2564; ปุณณิสสา เปงยาวงษ์, 2565; ลัดดาวัลย์ สะอึ้งทอง, 2564) ครูยังสามารถปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ทั้งในด้านการใช้สื่อดิจิทัล การสร้างกิจกรรมที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ และการประเมินผลที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึก ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูไม่เพียงแต่จำกัดอยู่กับการถ่ายทอดความรู้ แต่ยังครอบคลุมถึง การสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมความคิดริเริ่ม และสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ของผู้เรียน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ทักษะศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้แบบผู้เรียน

เป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approach) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตในยุคดิจิทัลและสังคมโลกาภิวัตน์ เช่น ความคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

โดยสรุปการที่ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงสะท้อนถึงศักยภาพในการเป็น ผู้นำการเรียนรู้ (Learning Leader) ซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมรับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาที่ศึกษามีระดับสูง โดยครูได้รับการสนับสนุนจากระบบนิเทศที่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง ครูสามารถเข้าถึงกระบวนการนิเทศที่เน้นการพัฒนา มากกว่าการควบคุม ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ระบบนิเทศยังเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ของการนิเทศ รวมถึงการประเมินและปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของตนเอง (กรณธิป ชินวงษ์, 2566; วัชรพัทธ์ เหล่างาม, 2565; ภิชาวิชัย ยางงาม, 2564) การนิเทศที่มีประสิทธิภาพเช่นนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาทักษะและแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเท่านั้น แต่ยัง สร้างแรงจูงใจและเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู โดยกระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา ส่งผลให้ครูสามารถปรับกลยุทธ์การสอน การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในภาพรวม การนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีลักษณะเน้นพัฒนาและมีส่วนร่วม ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหาร เป็นกลไกสำคัญที่สนับสนุน การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development) และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัยชี้ว่า รูปแบบการนิเทศภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านทักษะการวิจัยในชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่าการนิเทศเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาครูให้สามารถสะท้อน วิเคราะห์ และปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างตรงจุด (รัชดาพร บุตะเขี้ยว, 2560; สุธิตรา แซ่จิ๋ว, 2557; กรณธิป ชินวงษ์, 2566) รายละเอียดผลการสัมพันธ์ในแต่ละรูปแบบนิเทศสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศโดยผู้บริหาร มีความสัมพันธ์สูงสุดกับทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย สื่อสารวิสัยทัศน์ และส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน (กรณธิป ชินวงษ์, 2566)

2. การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีความสัมพันธ์สูงสุดกับทักษะด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพราะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เทคนิคการสอน และความรู้ด้านการวิจัยอย่างเป็นกันเอง ทำให้ครูสามารถพัฒนาทักษะในบริบทจริงของตนเอง (สุจิตรา แซ่จิ๋ว, 2557)

3. การนิเทศแบบโค้ชซึ่ง มีความสัมพันธ์สูงสุดกับทักษะด้านการวิจัยในชั้นเรียน กระบวนการโค้ชซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะการสอนและการวิจัยให้เหมาะสมกับผู้เรียน พร้อมคำแนะนำเฉพาะบุคคล ทำให้ครูสามารถปรับปรุงแนวทางการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุจิตรา แซ่จิ๋ว, 2557)

4. การนิเทศแบบคลินิก มีความสัมพันธ์สูงสุดกับทักษะด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพราะมุ่งเน้นการสะท้อนวิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะเชิงลึกโดยใช้ข้อมูลจริง ทำให้ครูสามารถพัฒนาแผนการเรียนรู้และการวิจัยได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป การนิเทศภายในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยี และการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการสอนสนับสนุนจากโรงเรียนและความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน

สรุป

ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดรายด้านดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยครูสามารถวางแผนและจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงด้านการประเมินผลมีระดับมาก โดยครูสามารถประเมินพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลไปยังผู้เกี่ยวข้องได้ด้านการใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี แม้อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเฉพาะในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์ เช่น Google Forms, Quizizz, Kahoot ด้านการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ครูสามารถนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนได้ เช่น e-Learning, DLTV รวมถึงการส่งเสริมการทำงานกลุ่ม ด้านการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยครูสามารถระบุปัญหาและเลือกแนวทางแก้ไขได้อย่างเหมาะสม แต่ยังมีข้อจำกัดในการจัดทำและเผยแพร่รายงานวิจัยรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรูปแบบการนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนิเทศโดยผู้บริหาร มีความชัดเจนในด้านการกำหนดเป้าหมายและติดตามผลการสอนของครู การนิเทศแบบโค้ชซึ่ง และ แบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศแบบคลินิก เน้นการวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง การนิเทศแบบออนไลน์ แม้อยู่ในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเฉพาะด้านการสรุปผลการนิเทศผ่านช่องทางออนไลน์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศกับทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21พบว่าโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 โดยรูปแบบการนิเทศมีความสัมพันธ์สูงสุดกับ ทักษะด้านการวิจัยในชั้นเรียน และต่ำสุดกับ ทักษะการใช้สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี โดยเฉพาะ การนิเทศแบบคลินิก มีความสัมพันธ์สูงสุดกับทักษะด้านการวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศโดยผู้บริหาร เชื่อมโยงอย่างเด่นชัดกับการสอนที่เน้นผู้เรียนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และ โค้ชซึ่ง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะกับทักษะด้านวิจัยและการประเมินผลการนิเทศแบบออนไลน์ มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุดในทุกด้านรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญพบว่า การนิเทศแบบคลินิก เป็นรูปแบบที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะของครูมากที่สุดในบริบทของการศึกษานี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้สามารถออกแบบและดำเนินการนิเทศในรูปแบบที่เน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21
2. สถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับภาพแวดล้อมบริบทของผู้เรียน และศักยภาพของบุคลากร โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 2

เอกสารอ้างอิง

- กรณาธิป ชินวงษ์. (2566). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิด หลักการ และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา นาราศรี. (2564). ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู. วารสารวิจัยการศึกษา, 12(2), 45–58.

- ปาจริย์ หงษ์แก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประภารัตน์ พนานุสรณ์. (2557). บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญญา เป่งยาวงษ์. (2565). การพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21: แนวทางการเรียนรู้เชิงรุกและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- พนมนคร มีราคา. (2560). "ครู ต้อง มี ลักษณะ อย่างไร... ใน ศตวรรษ ที่ 21." วารสาร ศึกษา ศาสตร์ ม มร 5.2 (2017): 23-35.
- ภิชาวิญญ์ ยางงาม. (2564). บทบาทของระบบนิเทศต่อการพัฒนาทักษะการสอนของครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษา.
- ราตรี สายเขียว. (2557). สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รัชดาพร บุตะเขียว. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู. วารสารวิจัยการศึกษา, 9(2), 77-88.
- ลัดดาวัลย์ สะอึ้งทอง. (2564). การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารการจัดการเรียนรู้, 8(1), 23-35.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุจิตรา แซ่จิ้ว. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุริยา ฮ่องแสนะ. (2559). บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2564, จาก <https://drsumaiabinbai.files.wordpress.com/2016/02/บทบาทของครูไทยใน ศตวรรษที่ 21.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา (179).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2567). ข้อมูลครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2567. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.

- สุจิตรา แซ่จิ๋ว. (2557). การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและโค้ชซึ่งกับการพัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียนของครู. *วารสารวิจัยครู*, 5(1), 33–46.
- วารุณีย์ วงศ์สีชา.(2557). การนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- วัชรพัทธ์ เหล่างาม. (2565). การนิเทศภายในสถานศึกษากับการพัฒนาครู: กรณีศึกษาของโรงเรียนในประเทศไทย. *วารสารวิชาการศึกษา*, 10(3), 50–62.
- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยปิบูลสงคราม*. 8(1). 1-17.
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., & Rumble, M. (2012). Defining twenty-first century skills. In P. Griffin, B. McGaw, & E. Care (Eds.), *Assessment and teaching of 21st century skills* (17–66). *Springer*. https://doi.org/10.1007/978-94-007-2324-5_2
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach (10th ed.)*. Pearson.
- Jenkins, H., Purushotma, R., Weigel, M., Clinton, K., & Robison, A. J. (2016). *Confronting the challenges of participatory culture: Media education for the 21st century*. MIT Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Oliva, P. F., & Pawlas, G. E. (2004). *Supervision for today's schools (7th ed.)*. John Wiley & Sons.
- OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. *OECD Publishing*. <https://www.oecd.org/education/2030-project/>
- Partnership for 21st Century Learning. (2019). *Framework for 21st century learning*. Battelle for Kids. <https://www.battelleforkids.org/networks/p21>
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Jossey-Bass.